

ლორენს სტერნის სტილის ზოგიერთი თავისებურება და მისი ქართული
თარგმანი

ნათია ინწკირველი

*ნაშრომი წარმოდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის მეცნიერებათა და
ხელოვნების ფაკულტეტზე უცხო ენა ფილოლოგია (ანგლისტიკა) და შედარებითი
ლიტერატურათმცოდნეობის მაგისტრის აკადემიური ხარისხის მინიჭების
მოთხოვნის შესაბამისად*

მეცნიერებათა და ხელოვნების ფაკულტეტის სამაგისტრო პროგრამა უცხო ენა
ფილოლოგია (ანგლისტიკა) და შედარებითი ლიტერატურათმცოდნეობა

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: პაატა ჩხეიძე, სრული პროფესორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2017

წარმოდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ ისეთ მასალას, რომელიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

ნათია ინჯვირველი

25/06/2017

სარჩევი

აბსტრაქტი -----	1
შესავალი -----	5
1. ლორენს სტერნის ბიოგრაფია-----	7
2. თხოვრის რა მანერას მიმართავს ლორენს სტერნი რომანში „ჯენტლმენ ტრისტრამ შენდის ცხოვრება და შეხედულებანი“-----	10
3. სტილისტური თავისებურებები ლორენს სტერნის რომანში „ჯენტლმენ ტრისტრამ შენდის ცხოვრება და შეხედულებანი“ და ქართული ეკვივალენტები -----	21
1.1. რითმა-----	23
1.2. ტროპი-----	25
1.3. ირონია-----	29
1.4. გაპიროვნება-----	32
1.5. შედარება -----	34
1.6. ანდაზები,ფრაზეოლოგიზმები-----	38
1.7. შეგონება-----	42
1.8. გადატანა (ალეგორია)-----	43
1.9. გრადაცია (კლიმაქსი)-----	45
დასკვნა-----	46
ბიბლიოგრაფია-----	49

აბსტრაქტი

18-საუკუნის ინგლისურ ლიტერატურაში სენტიმენტალური მიმართულების წარმომადგენლის ლორენს სტერნის გავლენა მსოფლიო ლიტერატურაში განუსაზღვრელია. ასევე განუზომელი მნიშვნელობა ენიჭება მწერლის მიერ ახალი ენობრივი ფენომენის შემოტანას. საინტერესოა, სტერნის წერის სტილის გათვალისწინება რომანის „ჯენტლმენ ტრისტრამ შენდის ცხოვრება და შეხედულებების“ სტილის ზოგიერთი თავისებურების გამოკვეთისას.

წინამდებარე ნაშრომის მიზანია სწორედ მწერლის მიერ რომანში გამოყენებული ზოგიერთი სტილისტური თავისებურებების ძიება და მისი ქართულ თარგმანთან შედარება.

ლორენს სტერნის რომანში „ჯენტლმენ ტრისტრამ შენდის ცხოვრება და შეხედულებანი“ თხრობის რამდენიმე ფორმაა გამოყენებული, რაც რომანით გადმოცემულ დრამას, კომედიას, კრიტიკას, ისტორიასა თუ მოგზაურობას გასაგებად რთულს ხდის. მნიშვნელოვანია, რომ მთელს რომანს გასდევს ირონიის კვალი. სტერნისეული გროტესკულ-კომიკური ხასიათის გმირები, რომანის აუცილებელი შემადგენელი ნაწილია.

კვლევისას ასევე გამოიკვეთა მთარგმნელის როლი და ის გარკვეული პრობლემები რასაც თარგმნისას აწყდება მთარგმნელი, ასევე იგრძნობა მთარგმნელის პასუხისმგებლობა.

კვლევისას ასევე შევჩერდით რომანის კომპოზიციაზე და გამოიკვეთა, რომ მიუხედავად ავტორისეული გადახვევებისა, რაც გამოიხატება ე.წ. პერსონაჟების, გარკვეული ვითარების აღწერაში და სხვა, შენარჩუნებულია თხრობის დინამიკა. რომანი იწყება როგორც ავტობიოგრაფია, მაგრამ სტერნი მიმართავს გადახვევებს და ამდენად რომანში ყველაფერი გადაადგილებულია. თარგმანში შენარჩუნებულია რომანში ჩართული ვიზუალური მხარეც-უსასრულო წერტილები, ხაზები და ა.შ.

რომანში სტილისტური თავისებურებების ძიებისას, გამოიკვეთა, რომ რიტმი მკითხველთან ეფექტური კომუნიკაციის ერთ-ერთი საშუალებაა. ეპითეტებით საგნის ან მოვლენის ძირითადი ნიშან-თვისების მეტაფორულად გამოსახვას სტერნი ორიგინალურად იყენებს და რომანში მას მნიშვნელოვან იდეურ თუ მხატვრულ ფუნქციას ანიჭებს. სტერნის გამორჩეული სტილი აღწერის დროსაც შეიმჩნევა როდესაც ორიგინალში მოცემულ ნიმუშებს ქართულ თარგმანს ვადარებთ. სტერნი სტილისტურ მხატვრულ ხერხს-შედარებას ვრცლად იყენებს რომანში პერსონაჟების, საგნებისა თუ

მდგომარეობის შედარებისას, რითაც მწერალი კიდევ უფრო გვაახლოებს თითოეულ მათგანთან. თარგმანში მხატვრული ხერხით აღწერილი პერსონაჟების ხასიათის მეტაფორულად ხატვა მეტ ემოციასა და რიტმს იძენს. თარგმანში შენარჩუნებულია ირონიის ფონი, რიგ შემთხვევაში კი გაძლიერებულია მისი შინაარსი. გაქართულების ნიმუშები გვხვდება გაპიროვნების დროს, ხოლო ანდაზებისა და ფრაზეოლოგიზმები თარგმანში მაქსიმალურად არის მიახლოებული ქართული ენისთვის დამახასიათებელ ნიმუშებთან ისევე როგორც გრადაცია, რომლის ნიმუშები ორიგინალიდან მაქსიმალური სიზუსტით არის გადმოტანილი.

კვლევაში გამოყენებული თვისებრივი მეთოდები შედეგად დადგინდა, რომ სტერნის სტილისტური თავისებურებების ორიგინალისა და თარგმანის შედარებისას, შენარჩუნებულია დედნის ძირითადი აზრი, ემოციური მხარე და სტილისტური სახე.

საკვანძო სიტყვები: სტილისტური თავისებურებები, თარგმანი, თხრობის მანერა

Abstract

The influence of the representative of sentimentalism in the 18th century English Literature Laurence Sterne is uncertain in the world Literature. The immeasurable meaning is also given to a new phenomenon by the writer. It is also interesting to foresee Sterne's writing style in his novel „The Life and Opinions by Tristram Shandy, Gentleman“ while the author's style's peculiarities are outlined.

The aim of the present work is to find some stylistic peculiarities used by the writer and compare it to the Georgian translation.

There are several narrative forms used in the novel „The Life and Opinions by Tristram Shandy, Gentleman“ by Laurence, that makes drama ,comedy, critics, history or adventure given in the novel understand difficult. It is interesting that there is irony in the whole novel. Sterne's heroes with their grotesque-comic character is also the important part of the novel.

Throughout the research the role of the translator and the difficulties he shown during the translation were outlined as well as the responsibility of the translator.

Throughout the research we also stopped at the novel's composition and it was clear out that in spite of the author's scroll, that was shown by so-called characters ,description of the special situation and so on, the narrative dynamic is maintained. The novel started as an autobiography but because of Sterne's scrolling in the novel everything is relocated. The visual side engaged in the novel with endless full stops, lines and so on are maintained in the translation.

While searching some stylistic features in the novel , it was outlined that rhythm is a means of effective communication with the reader. Metaphorically depicted the main character of the subject or the event by epithets is originally used by Sterne in his novel and gives it an important idea or artistic function. Sterne's distinguished style is also observed during the description when we compare the translation with the samples given in the original. Sterne widely uses the stylistic and artistic method- Comparative in his novel while comparing his characters, subjects or situation and by which the writer makes us get closer to each of them. Describing the heroes' character in the novel with an artistic method and their metaphorically drawn in it gets more emotion and rhythm. The Ironic background is maintained in the translation. In some occasion the concept of the Irony is intensified in it. The samples of Georgian language are shown during personification, and proverbs and phraseology get close to the samples given in the translation those are typical to the Georgian language as much as possible. The samples of Gradation (Climax) are also translated with pin-point accuracy from the original.

Under the qualitative methods taken during the research was shown that while comparing some original stylistic features to the translation, the main idea of the original, its emotional and stylistic sides are maintained.

Key words: Stylistic Features, Translation, Narrative Style.